

balada, ljubezensko *Dlaneno platno* in *Narcis in eho*, ki jih mladi bralci in bralke želijo poslušati vedno znova.

Novakovo oko nas že skoraj tri desetletja vabi v zakladnico pesniških oblik: pesmarica *Oblike sveta* je prvič izšla leta 1991, drugič leta 1997 z naslovom *Oblike srca* in potem še tretjič leta 2016, ko so luč sveta ugledale *Oblike duha*. Ta edinstvena zakladnica se širi, vsakokrat naraste približno za sedemdeset novih pesniških oblik. Kot je zapisal Aleš Berger pri prvi izdaji: »Poezija je ena, njene oblike pa nepreštevne; od nekdaj so pesniki za svoje misli in občutenja izumljali raznolike in kar najbolj umetelne školjke, da so vanje polagali svoje besede in upali, da se bo okrog njih strdil biser nesmrtnosti.«

Še nečesa ne smemo pozabiti: Boris A. Novak je bil nekaj let tudi urednik literarne revije za otroke *Kurirček* in urednik leposlovja za otroke v založbi DZS, kjer je s svojim znanjem, odprtostjo in odnosom do umetnosti usmerjal in vplival na sodobnike in nekatere najpomembnejše bodoče književne ustvarjalce. Tudi zato lahko rečemo, da je s svojim ustvarjanjem pustil globoko sled ter našo literarno in kulturno krajino zaznamoval za vedno.

Slikarski talent **Jelke Godec Schmidt** se najbolje izraža skozi zgodbe. Razvila je svoj prepoznavni slog, ki najbolj sije iz slik za knjigo *Grimmove pravljice* ali v knjigah *Muca prede nitke zlate*, *Petelinček* *Kratkorepec* in mnogih drugih. Njene ilustracije pripovedujejo na enostaven, skromno okrašen način, navidez robusten, a slikarsko močan in ekspresiven. Prizorišča in figure govorijo jezik ljudskih prapodob, nastalih v nekih oddaljenih časih. Toda barve so sodobno živahne in žareče, vendar tako, da ne spreminjajo klasičnih dramatičnih literarnih nastavkov in sporočil. Podobe so videti kot skrivnostni prizori, kjer

slutimo stare pripovedke, a skrojene, konstruirane in naslikane za današnji dan.

Poleg teh del pa že desetletja vzporedno ustvarja tudi za revije *Pil*, *Ciciban* in *Cicido*. Predvsem pri slednjih dveh je prav v vsaki številki njena ilustracija; če ni ilustracij za zgodbe ali pesmi, pa je vedno prisoten skrivnostni in že skoraj polnoletni škrtat Zguba. Tolikokrat se je že izgubil in našel, da so izšle že tri knjige o njegovih skrivanjih. Tudi stripa *Cicibanda* in *Vrtec Pri veseli kravi* sta že dolgo na svojem mestu z vedno novimi dogodivščinami. To so najbolj priljubljene strani v revijah *Ciciban* in *Cicido*. In prav v stripih se izkaže, da Jelka premore velik smisel za humor. Njene avtorske slikanice odlikujejo odlična risba, zgodbe, polne norčij in otroške radovednosti, naivnosti ter nagajivosti. Odstirajo nam vse razsežnosti njene domišljije, svetove za njeno, našo in otroško zabavo.

Omenimo še njeno ustvarjanje pri šolskih učbenikih in poljudnoizobraževalnih gradivih. Izjemna, zanesljiva, inovativna – odlična sodelavka je.

Jelka Godec Schimdt ustvarja že štiri desetletja. Skorajda ni otroka na Slovenskem, ki ne bi vzljubil njenih razigranih, hudomušnih in sočutnih pošasti, živali in otrok.

DESETNICA 2019

Desetnica je nagrada za otroško in mladinsko književnost, ki jo podeljuje

Društvo slovenskih pisateljev za uveljavljanje izvirnega otroškega in mladinskega leposlovja znotraj Društva slovenskih pisateljev kakor tudi v širši javnosti.

Nagrada je namenjena širšemu priznavanju ter uveljavljanju otroške oziroma mladinske literature v stanovski organizaciji, literarnokritični stroki in javnosti. Izvirna otroška in mladinska literatura je že dolga desetletja na visoki ravni ter sodi med najbolj brano domače leposlovje. Obenem pomeni temelj oblikovanja bralnih navad in ljubezni do branja. Potreba po stanovski nagradi pomeni enega osnovnih korakov do dokončnega izenačevanja statusa mladinske literature z nemladinsko, tako znotraj Društva slovenskih pisateljev kot v širši javnosti.

Nagrado Desetnica za najboljše otroško in mladinsko delo v poeziji ali prozi Društvo slovenskih pisateljev podeljuje vsako leto v mesecu maju za obdobje zadnjih treh let izključno članom Društva slovenskih pisateljev, ki ustvarjajo v slovenskem jeziku. Nagrado podeli na podlagi izbora, ki ga pripravi strokovnjak za mladinsko književnost, o izboru pa odloča pet- do sedemčlanska žirija v sestavi mladinskih in nemladinskih avtorjev, ki so izključno člani Društva slovenskih pisateljev. Nihče od članov žirije hkrati s svojim delom ne more sodelovati v izboru ali se potegovati za nagrado.

Žirijo za desetnico 2019 so sestavljali: Ksenija Jus, Jana Kolarič, Sebastijan Pregelj, Ifigenija Simonovič in Ivo Stropnik (predsednik). Izbor knjig za žirijo je, tako kot vsa prejšnja leta, pripravila strokovna sodelavka žirije redna prof. dr. Dragica Haramija.

Sezname mladinskih knjig, ki so izšle med 1. 1. 2016 in 31. 12. 2018 je na pobudo Društva slovenskih pisateljev podala Mariborska knjižnica. Hkrati je bil pridobljen še seznam članov Društva slovenskih pisateljev; 1. 1. 2019 je DSP imelo 320 članov.

Na seznamu je bilo 1259 enot gradiva. Kriterije, zapisane v Statutu o nagradi desetnica, je po poročilu strokovne sodelavke izpolnjevalo 87 knjig. Člani žirije so najprej izbrali 10 nominiranih del, ki jih navajamo po abecednem redu avtorjev:

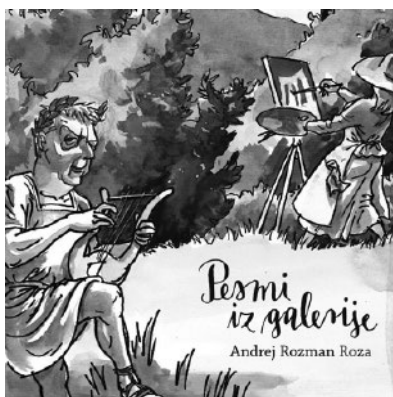
- Konc Lorenzutti, Nataša: *Nisem smrklja*
- Kos, Gaja: *Grdavši in presenečenje*
- Lainšček, Feri: *Ne*
- Mav Hrovat, Nina: *Miška želi prijatelja*
- Möderndorfer, Vinko: *Jaz sem Andrej*
- Pavček, Saša: *Rumi in kapitan*
- Radovanovič, Vesna: *Petelinček prebudi upanje*
- Rozman, Andrej: *Pesmi iz galerije*
- Štefan, Anja: *Drobtine iz mišje doline*
- Vidmar, Janja: *Črna vrana*

Žirija je za desetnico 2019 izglasovala pesniško zbirko **Andreja Rozmana Roze *Pesmi iz galerije***. Svečana podelitev nagrade je bila 22. maja 2019 v dvorani Društva slovenskih pisateljev v Ljubljani.

Utemeljitev:

Andrej Rozman Roza je pisatelj, dramatik, pesnik, prevajalec, režiser, igralec, samostojni kulturni delavec. Raznoliko umetniško udejstvovanje Andreja Rozmana Roze zajema dela za gledališče, radio, za otroke in odrasle. Njegov opus bogati parodična, satirična in ironična poezija, v mladinski in otroški književnosti pa je znan po drzni domišljiji z vsemi odtenki komike in humorja, inovativnih jezikovnih izrazih (šokantni, nenavadni, slengovski, pogovorni) in živem jeziku. V začetnem obdobju je predvsem v mladinskem pesništvu preko estetike grdega obravnaval teme, povezane s tipičnimi človeškimi šibkostmi (npr. lenoba, požrešnost, strah, samota). V njegovih fantastičnih pripovedih se

nedvoumno kaže kritika družbene hierarhije in gospodovalnosti. Večina njegovih dramskih del izhaja iz literarnih predlog, ki jih posodablja, nadgrajuje in parodira, enake postopke lahko prepoznamo tudi v nekaterih pesniških zbirkah. Skozi satiro in parodijo opozarja na osrednja sodobna družbena vprašanja, kot so politično dogajanje, potrošništvo, socialna problematika, slovenska narodna identiteta v povezavi z jezikom in kulturo, družinski odnosi. Tudi za dramske tekste je značilen jezik, poln besednih iger, posnemanja in parodiranja različnih slogov in dvoumnosti.

Naslovnica nagradjenega dela.

Nagrajena pesniška zbirka *Pesmi iz galerije* predstavlja 35 slik iz stalne zbirke Narodne galerije na posebej razigran in radoživ način. Pesnik v verze mojstrsko vpleta različne vsebine. Bralcu predstavlja slike prek zanimivih zgodb o slikarjih in slikarjih, o značilnostih časa, v katerem so nastale, spregovori o likovnih problemih, vse to pa navezuje na današnji čas in tako poglobitvena likovna dela približa na način in v jeziku, ki je mladem bralcu blizu. Pesmi, ki so pogosto hudo mušne, dopolnjujejo stripovske vinjete

Jakoba Klemenčiča. Tako je tudi likovni jezik mladim blizu, pravzaprav kar vabi, da pogledajo in preberejo več.

Ob prebiranju pesmi se zagotovo ne bodo nasmihali samo mladi, pač pa tudi odrasli bralci, ki bodo lahko na hitro obnovili šolsko znanje. Še boljše! Mogoče se bodo prav zaradi te knjige odpravili v Narodno galerijo in si od blizu ogledali dela, o katerih poje pesmi avtor s svojim edinstvenim glasom. Ne nazadnje je treba poudariti, da je Rozman ujel v pesmi del slovenske kulturne dediščine, ki bi morala biti prepoznavna in prepoznana kot vrednota.

Dosedanji dobitniki nagrade:

- 2018 – Aksinja Kermauner, *Žiga špaget je za punce magnet* in Suzana Tratnik, *Tombola ali življenje!*
- 2017 – Vinko Möderndorfer, *Kit na plaži*
- 2016 – Marjana Moškrič, *Sanje o bellem štrpedu*
- 2015 – Mate Dolenc, *Mali princ z otoka*
- 2014 – Vinko Möderndorfer, *Kot v filmu*
- 2013 – Janja Vidmar, *Kebarie*
- 2012 – Feri Lainšček, *Pesmi o Mišku in Belamiški*
- 2011 – Bina Štampe Žmavc, *Cesar in roža*; Milan Dekleva, *Pesmarica prvih besed*
- 2010 – Dim Zupan, *Hektor in male ljubezni: zgodba nekega Hektorja*
- 2009 – Marjana Moškrič, *Stvar*
- 2008 – Andrej Rozman Roza, *Kako je Oskar postal detektiv*
- 2007 – Bina Štampe Žmavc, *Živa hiša*
- 2006 – Janja Vidmar, *Zoo*
- 2005 – Slavko Pregl, *Usodni telefon*
- 2004 – Mate Dolenc, *Leteča ladja*